

חדר יזמות בתהליך צביעה ועבודה צילום: מור ברנשטיין

לקראת סוף השנה, הילדים יתחילו לעבוד על מיום חדש בוגרות ובשנה הבאה הם יעבדו על פרויקט אישי. עתה, בשלב הרעיונות, אחד הזוגות הציע לייצר משחק רומינו מישוש עבור ילדים עם צרכים מיוחדים וכבדי ראייה. שמו "דומישיש". הכוונה היא לשלוח את המודל לייצור עבור נכים ב"מילבת", עמותה העוסקת בנגישות לנכים.

השנה נוצר בנוסף שיתוף פעולה מעניין בין ארבעה בתי ספר הפעילים בנושא יזמות: מלכר השלום, אלה הם "קפלן" בפתח תקוה, "יד מרדכי" בבת ים ו"אלומות" בתל אביב. הרעיון הוא לייצר מפגשים משותפים בהשראת מודל ההאקתון - מרתון יזמות שאליה מגיעות קבוצות יזמים. בתחילת המפגש מעלים רעיונות ומהם שולפים מיום אחד שיש לפתח אותו במשך שלושה ימים. ברומה לכך, ארבעת בתי הספר החליטו לקיים מפגש משותף לכל 55 הילדים המשתתפים בקורס, כל פעם בבית ספר אחר. המפגש הראשון התקיים בנובמבר בפתח תקוה. יד מרדכי בבת ים אירח מפגש נוסף בדצמבר, ואילו השלישי התקיים בפברואר, באלומות בתל אביב. לאחר פעילות לשם היכרות, התלמידים נחלקו לארבע קבוצות שייצגו מיוזמים טכנולוגיים-חברתיים לבעלי מוגבלויות ומיוזמים מדעיים-טכניתיים. כל קבוצה העלתה רעיונות למיוזמים שונים, דירגה אותם ובסופו של דבר בחרה שלושה רעיונות גדולים, והתלמידים יצאו לחשיבה עד למפגש הבא.

במפגש השני הם בחרו רעיונות לביצוע. אחד הרעיונות שהגיע לקו הגמר היה ארגונית כיתתית. זהו מעין קלמר גדול המונח על הלוח, או במקום אחר שתלמידים ומורים יגיעו אליו בנקל, ובו תא לרבק, מספריים, מחק טושים ללוח. במפגש הבא עבדו הילדים על יצירת אמצעי שיווק למוצר ודגו בשאלה איך מפרסמים ומקדמים אותו.

רעיון לא פחות שימושי הוא "תלת פח", פח סביבתי שממיי את הפסולת לנייר, פלסטיק ומזון חומרים מתכלים. רעיונות נוספים כללו משחק חשבון לכבדי ראייה שהמספרים בו הם מובלטים, וכן מתקן לבקבוקי מים, כדי שאלה לא יילכו לאיבוד כשיוצאים להפסקה. במפגש הבא, בפברואר, הוכנה תערוכה וכל בית ספר היה צריך להציג דגם של המיום. המפגש הבא והאחרון, אומרת בר, יוקדש ליצירת שיתופי פעולה בדרכים שונות עם אנשים שונים. התרומה של החיברות הזה ללא ספק תישאר לעד - גם אם המיום לא יצליח.

כדי להגדיר מיהו יום, התלמידים למדו סיפורי הצלחה של יזמים - כמו מייסד עמותת אשנב וזוהרות ברשת, ר"ד אבשלום אדרת, או ארוז בינדר, חובב מוסיקה מילדות שהפך לדי. ג'יי מפורסם. הילדים נפגשו עם יזמים צעירים, שחלקם הצליחו מאוד ואילו אחרים כשלו. הם ביקשו ללמוד מניסיונם. בהמשך הם למדו על הצורך בחוק, גיבשו עקרונות ליזמות מוצלחת, דיברו על ההשקעה הנדרשת ולא נרתעו גם מהצדדים הפחות נעימים כמו שגיאות נפוצות של יזמים, וכן סקרירה וניתוח של מיוזמים שנכשלו. כל זאת, בעקבות ריון בשאלה מדוע ללמוד מניסיונם של אחרים. לקורס הוזמנו גם יזמים אורחים, כמו נציג ממים החללית הישראלית הראשונה, היום אייל עמיאל - מייסד מיום האופניים מוני, והמופתר ליאת הנרייט וילבר שנוערה בגיוס המונים.

כשהכירו את הנושא לפני ולפנים, הם ניגשו לחלק הפרקטי יותר של הקורס, שהתמקד בין השאר בהכנת תוכנית עסקית ומודלים שונים לפיתוח המוצר, השוק, המשאבים הנדרשים והשירות, הכולל לקוחות, ספקים ועוד. כשלב זה הועלה רעיון ליזום חברתי: חדר לרווחת תלמידים שמחפשים הפסקה שקטה ולא רוצים לצאת לחצר. הילדים צבעו וציירו את החדר, הנמצא בקרון העומד בחצר בית הספר, ואחרי פורים הוא אמור להיפתח, בתפעול היוזמים הצעירים. בשלב הבא, קבוצת ביקורת ומיקוד תברוק את היעילות של החדר ועד כמה הוא משרת את הילדים בבית הספר.

לומדים להגשים חלומות

קורס היזמות בבית הספר "השלום" במבשרת ציון מוליך את תלמידיו צעד אחר צעד בדרכו של היוזם המתחיל, משלב סיעור המוחות ועד לקידום מכירות • תמירה גלילי

הללו כדי שיאמינו שהכל אפשרי, אם ירכשו את הכלים הנכונים. "גם אם יש להם רעיונות מוצלחים, ילדים מרגישים שלא מתייחסים אליהם ברצינות, ושהסביבה לא מאמינה שהם יוכלו לגרום למימוש הרעיונות הללו ושה יצליח. אבל אפשר לפרוס כל פרויקט לשלבים, וללכת צעד צעד עד להצלחה".

בר מאמינה שיוזמה ויכולת הנעה של פרויקטים הן תכונות נרכשות. לדבריה, יזמות היא מיומנות חשובה לעתיד. "העולם שלנו הולך ומתפתח לכיוון של יזמות", היא אומרת. "כשילדים רוכשים את הכלים לפיתוח מיוזמים, זה הופך אותם לחלמים ומגשימי חלומות. זאת ההזדמנות שלהם. הם צריכים ללמוד שהרעיונות הקטנים שלהם אפשריים ויש להם אפשרות להתממש".

בשנה שעברה החלו את הקורס 23 תלמידים, אך השנה ירד המספר במחצית, כדי לאפשר להם להתנסות גם בקורסים אחרים בפרויקט אמירים, כמו טכנולוגיה. קורס היוזמות, על פי תוכנית של גלית ומלר המפתחת תוכנית יזמות בבתי ספר, סייע לילדים לחקור את הנושא לעומק. במפגשים הראשונים הם דגו בשאלות כמו מדוע ככלל לעסוק ביזמות, מה היתרון שהם רוכשים על ידי פיתוח יזמות, ומה התרומה של היוזמות לחייהם. הם סקרו וכתבו מיוזמים קיימים. אפינו יזמים כפוטנציאל, ואף הרחיבו את המבט לסביבה הקרובה של היום, בתנו תגובות של החברה הקרובה והגדירה מהי סביבה תומכת.

אחד עשר תלמידי כיתה ה' בבית הספר "השלום" במבשרת ציון הצליחו לגייס כיריד ט"ז בשבת השנה סכום נכבד של 5,000 שקל למיום הקהילתי שלהם: חדר לפעילות שקטה בהפסקות. הם מכרו שיפורים של פירות יבשים, עוגות, סימניות מנייר ממוחזר ועציצים עם שתילים ששתלו בעצמם. כל פריט עלה 2 שקלים בסך הכל. בבית הספר לומדים כ-600 תלמידים וצוות המורים שלו מונה 60, ונראה שכולם התלהבו מהמיום - וכך הוא הצליח לגרום כסף רב כל כך ביריד שנמשך בסך הכל שעה.

ההתלהבות הזו היא כדיוק מה שהילדים בקבוצת היזמות של בית הספר היו צריכים. למעשה, מיום החרר השקט נולד בקורס היוזמות של בית הספר. לרבירי סיגל בר, סגנית המנהלת והאחראית לפרויקט, הילדים עבדו קשה כדי לגייס את הכסף המיועד לרכישת הריהוט והציוד הגלוי. ילדים אלה פעילים ב"אמירים", פרויקט המיועד למחוננים ולמצטיינים בבתי ספר שונים בארץ ומציע מגוון קורסי העשרה לילדים מכיתות ר'-ר', לפי בחירתם. 70 ילדים מ"השלום" לומדים באמירים, ויזמות היא אחד הקורסים המוצעים להם.

מורי בית הספר המשתתפים בפרויקט מלמדים נושאים לבחירתם. בר בחרה ביזמות, לרבירי, מתוך האמונה שילדים יש רעיונות רבים וצריך להקשיב להם וללמד אותם לפתח את הרעיונות